

ОБЩИНСКИ КОНКУРС
„КЕСАРЯТ ТЕРВЕЛ – ПОЗНАТ И НЕПОЗНАТ“
РАЗДЕЛ ЛИТЕРАТУРНО ТВОРЧЕСТВО

Конникът от скалата

/Разказ/

Тервел, кесарят на българите, гледаше към лагера сред полето пред Анхиало. Скрит под вековните дървета на планинското възвишение, българският владетел кроеше поредната си стратегия. Конят под него неспокойно ровеше пръстта и чакаше команда от господаря си, както поредната заповед за атака чакаха многобройните войски, дошли тук чак от Плиска и Мадара, за да дадат урок на лицемерните византийци.

Тервел не бързаше да напада с войските си. Чакаше. Предците му го бяха научили на търпение. Предците... Аспарух... Кубрат... Българите от Фанагория... Всичко това беше минало. Настоящото беше по-важно. То трябваше да засили властта му, да го направи всепризнат владетел. За това мисълта му се реши като птица над полето и го връщаше към първите години на неговото управление. А те бяха свързани със съдбата на този, когото днес трябваше да нападне и унищожи.

Тервел чакаше. Така преди четири години в голямата зала на ханската резиденция чакаше за аудиенция Безносият. Той идеше от Херсон, където бе намерил убежище след жестоката гавра с него. Иззад тежката завеса българинът наблюдаваше стария враг на баща си. Щеше му се да го изгони, да му се подиграе, дори да го убие – така му диктуваше буйната кръв на някогашния конен народ, но сега ситуацията се беше изменила. От хана се изискваше да промени нравите на конното племе, да го приучи на цивилизовани обноски. И точно на Тервел се падаше този жребий – да се покаже ловък и далновиден държавник. Да

пусне в бой ума и речта, а мечът да остави за по-друга ситуация.

Тервел мислеше. След десетгодишно изгнание, успелият да избяга от Крим Ринотмет, сега търпеливо стоеше прав пред високия трон на българския хан – негов довчерашен враг. Това беше знак за Тервел, знак за покорство, за съгласие с условията на българите, знак за съюз, който щеше да отвори вратите на Запада пред някогашните варвари. Сега предстоеше да чуе молбата за помощ лично от Безносия.

Тервел вече бе взел решение. Неотдавна неговите „чичовци“ – Кубертовите прабългари от Македония, нямащи вяра на носоотрязания император, бяха отказали помощта си. Това правеше ситуацията благоприятна за Тервел. Ханът на българите отдавна чакаше подходящ момент да покаже пред света силата на своята войска и ловкостта на своя ум. Молбата на Юстиниан II никак не го изненада, по-скоро го зарадва и настърви. В душата му заговори войнският дух на Аспаруховите българи. В съзнанието му изплуваха множеството хитрости, на които го бяха научили старейшините на славянските племена. Сега те доброволно зачитаха властта му и му помагаша срещу общия враг – Византия. Щяха да бъдат до него и в битката, и в тържествуването над победените.

***

Бяха изминали четири години от този съдбовен ден. Тервел изживя първия голям миг в живота си. Бе станал свидетел на унижението на един византийски император и на детронирането на друг. А петнайсет хилядната му войска беше непокътната. Дни наред тя стоеше на стан пред вратите на Константинопол, за да напомня на отново заелия престола Юстиниан II за задълженията, поети пред българския владетел.

Щастливият победител не закъсня да се отблагодари за оказаната му помощ. С византийска любезност и притворство той лично покани владетеля на българите на царско угощение. Тервел бе приет тържествено в тронната зала на императорския дворец. Наследникът на Аспарух отдавна познаваше етикета на дворцовия живот. Затова и облеклото му, и походката, и думите му бяха премерени, завладяващи, не търпящи възражение.

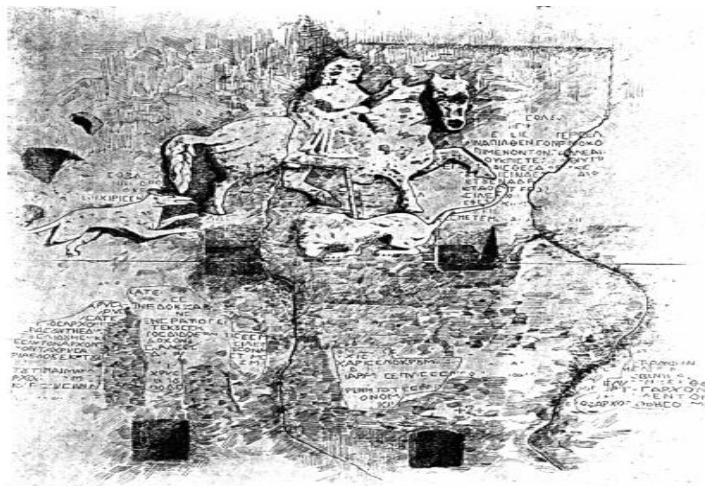
Червената му багреница бе в унисон с куртоазните изисквания на Запада, на гърдите му висяха знаците на ханската власт. Дългите му тъмни коси, леко прошарени при слепоочията, стигаха до раменете. Черните му очи гледаха отвисоко и нищо не убягваше от погледа му. На малка масичка, встрани от него, върху златна покривка стоеше голяма кесарска корона, а до нея бе праметната императорска хламида. Много скоро тя щеше да замени червената багреница на раменете му, а на главата му щеше да бъде положена короната. Така Тервел получаваше всички знаци на императорската благодарност. Дори троновете, на които щяха да седнат двамата владетели, бяха съвсем нови, специално изработени за случая.

Церемонията по връчването на короната и хламидата бе кратка. Много по-важен жест на признателност беше тържественият парад на войските. За владетелите на двете най-големи държави на Балканите демонстрацията на военна сила бе израз на величие, но в същото време се намекваше за непримиримите разногласия между тях. Тервел знаеше, че признателността на Юстиниан II ще е кратка. Много скоро той щеше да набере сили и войски, за да се опита да си върне онова, което днес бе дал. А то не беше малко. Безносият ставаше данъкоплатец на българите.

Едва дочакал края на тържествения парад, Тервел слезе от трона на площада. На отсрещната страна се извисяваше огромна базилика. Върху мраморните ѝ стъпала бяха постлани тежки килими в синьо и златно. От тази трибуна двамата царе трябваше да произнесат своите речи. Съобразно византийския дворцов церемониал, пръв заговори Юстиниан. Речта му бе обиграна, тежка, изразяваше неговото самочувствие, но и заслужената благодарност към новия кесар. Византиецът съзнаваше кому дължи възкачването си на трона и повторното си царуване. Пред цял Константинопол Юстиниан поздрави Тервел за кесарското венчаване и го увери във верността си. Отстъпи му областта Загоре и показа щедрост, която неговите предходници не бяха проявявали. Давайки му титлата „кесар“, Юстиниан всъщност го изравняваше до своята императорска власт. Тервел бе развълнуван, но не се издаде. Тази титла, това признание той чакаше отдавна. А с връщането си в България щеше да нареди на каменоделците да увековечат лика и титлата му в подножието на Мадара, където над високите скали се издигаше лятната ханска резиденция: „Юстиниан II възвърна властта си, благодарение на Тервел, господарят на българите, провъзгласен за кесар - равен на византийския император в лето 705-то според Християнския календар“.

...Три години бяха изминали в мир и спокойствие за българите. И ето, че Византия напомни за себе си. Цели две седмици войските на Безносия кръстосваха из нивите на българите и гориха житата им. Тервел не можеше да чака повече. Отдавна бе готов за битка. Застанал пред войската, кесарят вдигна ръка и даде знак. Хората му веднага заеха местата си. Първа от планината като вихър слезе конницата и бързо се раздели на две, за да образува обръч около войските на Безносия. Облаци прах забулиха простора и скриха стрелците. Те също така бързо и премерено заемаха позиции, хвърляха запалени стрели към стана на противника и подготвяха пътя за пешаците. Сред полето битката беше в разгара си. Уплашените ромеи бавно се оттегляха към Анхиало, но намериха вратите му заключени.

А българите, настървени от тридневното чакане, сечаха с мечовете си наред – и хора, и коне. Прерязваха човешки и конски глави без жал, защото така искаше Тервел. Кесарят бе наредил „ромейското стадо” да бъде изклано без милост. Човеците да бъдат принесени в жертва на християнския бог, а конете - на Тангра. Юстиниан тръпнеше от ужас. Безносият едва дочака нощта. Черни облаци покриха звездното небе и скриха позора и корабите му... Преди да избяга с флота си, Ринотмет бе прерязал жилите на коня си и заповяда на приближените си да сторят същото, а после да отсекаят конските опашки и да украсят с тях града. Та когато на другия ден влезе в него Тервел – кесарят на българите и ромеи, да познае, че византийският император се срамува от поражението и признава пред света триумфа на българите.

**Клуб за автентичен фолклор и краезнание «Наследници на Орфей»
при ЦПЛР «Малкият принц», гр. Тервел
Ръководител: Росица Стратиева**